

DE KINDERMENTALITEIT VAN DE LIMBURGSE NATUURBESCHERMING

De vakantieperiode is voor velen de gelegenheid om dingen te doen waar men in de rest van het jaar maar moeilijk aan toe komt. Dit is voor ondergetekende niet anders. Samen met duizenden andere Nederlanders grijp ik de gelegenheid aan eindelijk die boeken en tijdschriften eens door te lezen die je door de maanden heen hebt opgespaard voor betere tijden. Zo ook dit jaar. Gezeten onder een Kurkeik in het licht van een moeizaam oplichtende caravanlamp met op de achtergrond het gehuil van een Portugese Wolf, sla ik het februari-nummer van *Natuur en Milieu* op en ontdek een artikel over ontsnippering met de titel: "(Schr)le Troost voor de natuur. Ontsnippen moet de gevolgen van snelwegen verzachten". Hoewel de problematiek in het binnenland van Portugal nog niet echt evident aanwezig is, en al helemaal niet tot de Portugese natuurbescherming lijkt te zijn doorgedrongen, wekt het artikel onmiddellijk mijn belangstelling.

Direct gaan mijn gedachten terug naar mijn eigen (bronsgroen) eikehout en de discussie over de aanleg en tracé-keuze van Rijksweg 73. En inderdaad wordt in het artikel aandacht besteed aan de vele dassentunnels die in het noordelijke tracé inmiddels zijn gerealiseerd. Ongetwijfeld mede een verdienste van de Vereniging Das en Boom. Geïnterviewde Jaap Dirkmaat: "Het is gewoon zo: wie het hardste schreeuwt, krijgt het meeste gedaan". Desalniettemin lijkt Dirkmaat niet helemaal tevreden omdat blijkbaar nog al wat tunnels verkeerd worden aangelegd. Ook botert het niet helemaal tussen de diverse natuurbeschermingsorganisaties.

De Nederlandse bescherming van diersoorten heeft iets tegenstrijdigs. Dirkmaat: "Zo is er een vereniging in Limburg die ijvert voor de terugkeer van de otter. Men wil daar geld uittrekken voor ottertunnels, voorzieningen waar alleen de otter wat aan heeft want voor de meeste andere dieren zijn ze te klein. Terwijl de otter er niet eens is en het de vraag is of het dier terugkomt! In datzelfde Limburg komen als enige provincie in Nederland nog de hamster en de hazelmuis voor, beschermde dieren die in ons land op uitsterven staan. We hebben in EG-verband een verantwoordelijkheid voor die soorten en we doen er niets voor! Het is heel typerend voor die verwende kindermentaliteit die we hier hebben: wat we niet hebben willen we hier krijgen, of terughalen, liefst zo snel mogelijk. Terwijl voor heel wat bestaande soorten die met uitsterven worden bedreigd, niets wordt gedaan".

Bij het lezen van deze passage bekwam mij een beklemmend gevoel. Zou deze autoriteit op het gebied van dassenonderzoek en dassenbescherming het Genootschap bedoelen? Gelukkig had ik ook het Limburgse Otterbeschermingsplan bij me dat het Genootschap samen met de Stichting Otterstation Nederland heeft opgesteld. En opgelucht lees ik in hoofdstuk 5, waarin oplossingen worden aangedragen voor herstel van de leefomgeving van de Otter, dat de aanleg van tunnels maar een beperkt onderdeel van het plan vormt. Bovendien blijken de voorgestelde Genootschaps- en Otterstation-constructies in de praktijk ook te worden gemaakt ten behoeve van Vossen en (op)luchting! Dassen.

Met de relatie tussen het Genootschap en de Otter zit het dus wel goed. De opmerking van de geïnterviewde dat het dier niet meer in Limburg voorkomt zal wel op een vergissing berusten. Waarschijnlijk heeft hij evenals ik een achterstand bij het lezen van tijdschriften en heeft hij nog een aantal nummers van het *Natuurhistorisch Maandblad* te goed.

Nee, het Genootschap kan hier onmogelijk bedoeld worden. Immers nog net voor mijn vakantie heeft het Genootschap op initiatief van de Zoogdierenwerkgroep een nieuwe Hamstercensus opgestart met de bedoeling, indien nodig, te komen tot een hamsterbeschermingsplan. In het verleden is door het Genootschap altijd veel aandacht aan het dier geschonken. In de serie Publicaties van het *Natuurhistorisch Genootschap in Limburg* werden door Husson in 1949 de resultaten van het eerste onderzoek naar de Hamster in Limburg gepubliceerd. In de jaren zestig werd een tweede onderzoek uitgevoerd door Wim van Mourik. Wim is thans nog steeds een gedreven kracht van de Zoogdierenwerkgroep. De laatste hamsterinventarisatie in het midden van de jaren tachtig, uitgevoerd door leden van dezelfde werkgroep, wees uit dat het dier nog op veel plekken in Zuid- en Midden-Limburg voorkwam. De conclusie dat de Hamster op uitsterven staat lijkt me derhalve enigszins voorbarig. De inventarisatie van dit jaar zal hierin ongetwijfeld meer duidelijkheid brengen. Maar misschien is onze geïnterviewde wel helderziend en kent hij nu al de resultaten van het onderzoek. En is er de laatste jaren door Genootschapsleden ook niet intensief naar de Hazelmuis gekeken? Bleek het dier ineens niet veel meer voor te komen dan verwacht? Heb ik me vergist of staan er niet een paar publicaties over het dier op stapel? Ook hier lijkt het me verstandig om even af te wachten wat de resultaten van de studie zullen zijn.

Al met al lijkt me het Genootschap nogal doordacht te werk te gaan. Ik herken hier weinig van een kindermentaliteit. En verwend zijn we al helemaal niet. Het is juist het Genootschap dat steeds weer hamert op het behoud van bestaande natuurwaarden. Dat als geen ander uitdraagt dat we zuinig moeten zijn op datgene wat ons nog resteert. En met ons vele andere grote en kleine natuurbeschermingsverenigingen in ons land. Dat het Genootschap hierin niet altijd even succesvol is heeft misschien te maken met het gemis van een grote mond. Maar als serieuze natuurstudievereniging houden we ons liever aan de feiten. Een gefundeerde brede kijk op flora en fauna lijkt me in de toekomst meer wol op te brengen dan het bekende vele geschreeuw.

En terwijl de Dwergooruil op de achtergrond de Spaanse vroedmeesterpad imiteert vraag ik me af welke andere vereniging in Limburg zich dan wel zo beijvert voor de terugkeer van de Otter en die kleine tunneltjes aanlegt. Ik heb een beetje medelijden met ze. Grote landelijke broer geeft reprimande aan provinciaal stiefkind uit dezelfde familie. Schr)le troost voor de natuur en de verenigingen die zich daarvoor inspannen.

A. Lenders